

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В25 Соціальні наслідки розвитку туризму в регіоні

Освітня програма Середня освіта (Географія)
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.07 Географія
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціальні наслідки розвитку туризму в регіоні
Викладач (-і)	Червінський Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	066 876 02 34
E-mail викладача	andrii.chervinskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>В управлінні регіональним розвитком особливе місце займають спеціалізовані, у тому числі й рекреаційно-туристичні, комплекси регіонів. Незважаючи на позитивні тенденції розвитку туристичної сфери в регіонах України (збільшення кількості внутрішніх, в'їзних та виїзних туристів, надходжень платежів до бюджету та зайнятих у туристичній сфері), існують значні проблеми та недоліки функціонування, які суттєво відрізняють туристичні сфери України та країн Європейського Союзу. Серед них – незадовільний рівень розвитку туристичної інфраструктури; низька конкурентоспроможність туристичних продуктів і послуг; обмеженість державного фінансування та маркетингового супроводу туристичної сфери; нестабільність законодавства; слабка інтегрованість у європейську систему сфери послуг, незадовільний стан управління регіональним розвитком туризму.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у студентів теоретико-методологічної бази знань термінології туризму, історії становлення та розвитку його як високорентабельної та динамічної галузі світового господарства, організації діяльності основних суб'єктів, що діють на туристичному ринку, створення і реалізації туристичного продукту.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлювання слухачів з основними поняттями та дефініціями туризму, з його історією, сучасним станом розвитку туристичної сфери, умовами діяльності туристичних підприємств (фірм), сформувати у студентів знання та навички необхідні для опанування профільних дисциплін, організації туристичної діяльності, вибору подальшої професійної спеціалізації.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – чинне законодавство щодо реєстрації туристичних підприємств з урахуванням особливостей різних організаційно-правових форм господарювання та засновувати об'єднання туроператорів і турагентів з метою кооперування; – використовувати оргтехніку, документально оформлювати управлінські рішення, вести кореспонденцію; – застосовувати досвід підприємств, які входять до глобальних готельних та ресторанних ланцюгів; – бази стандартів, технічних умов, відстежувати зміни до них; – основні поняття дисципліни; – організаційні аспекти створення та функціонування туристичного підприємства; 	

- принципи складання програм перебування;
- правила та порядок оформлення туристської документації, виконання всіх туристських формальностей;
- шляхи співпраці туристичного підприємства і транспортних підприємств;
- забезпечення безпеки туристичних подорожей.

вміти:

- готувати документи до укладання угод з вітчизняними й закордонними постачальниками і споживачами послуг, забезпечувати їх реалізацію та оперативний контроль виконання;
- проводити інструктування підлеглих співробітників і туристів з дотримання правил техніки безпеки;
- забезпечувати виконання правил техніки безпеки туристськими групами й індивідуальними туристами;
- згідно з нормативною документацією забезпечувати контроль якості надаваних послуг;
- застосовувати сучасні комп'ютерні технології;
- визначати вплив факторів зовнішнього середовища на результати діяльності туристського підприємства.

4. Компетентності

С 1. Здатність і готовність спрямувати дії на розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у науково-дослідній роботі в сферах педагогіки.

С 5. Вміння спілкуватися із нефахівцями, певні навички викладання, роботи зі ЗМІ.

С 6. Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з природничих наук на соціальну сферу; здатність цінувати різноманіття та мультикультурність; здатність до критичного мислення, навички обдумування; міцне знання професії на практиці.

С 8. Володіння філософськими знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних і природних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

5. Результати навчання

D 1. Здатність результативно працювати в команді з людьми з інших країн, беручи до уваги різні фонові знання і відношення своїх колег до визначених завдань.

D 3. Уміння спілкуватися іноземною мовою з колегами з використанням географічної та педагогічної термінології, читати географічну та педагогічну інформацію з джерел на іноземній мові.

D 5. Вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань педагогіки та методики викладання.

D 8. Уміння застосовувати знання та розуміння на операційному рівні теоретичної і прикладної географії та суміжних наук (економіки, соціології, психології тощо), щоб розвинути розуміння міждисциплінарних зв'язків курсів географії, педагогіки та методики викладання.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кредити, 90 годин				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		60		
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	014 Середня освіта (Географія)	1	Вибірковий	
Тематика курсу				
Тема, план		Форма заняття	Завдання, год	Термін виконання
Тема 1. Наукові основи управління регіональним розвитком туризму		Лекція 1, практичне заняття 1	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Місцеве самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму		Лекція 2, практичне заняття 2	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Досвід організації управління регіональним		Лекція 3, практичне заняття 3	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Туристичний потенціал регіонів.		Лекція 4, практичне заняття 4	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Управління розвитком туризму в обласному регіоні.		Лекція 5, практичне заняття 5	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу в регіоні		Лекція 6, практичне	Опрацювати теоретичний	До наступного

	заняття 6	матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	заняття за розкладом
Тема 7. Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним розвитком туризму	Практичне заняття 7	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку туризму	Практичне заняття 8	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Особливості стратегічного планування розвитку туризму та його місце в системі управління регіональним розвитком	Практичне заняття 9	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (2 год)	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Усі студенти мають обов'язково виконати усі практичні роботи передбачені навчальною програмою. Оцінки за виконані практичні роботи виставляються у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2). Вони виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Окрім цього впродовж семестру на практичних заняттях проводиться два зрізи знань у тестовій формі для оцінки рівня опрацювання теоретичного матеріалу курсу.</p> <p>У кінці семестру виводиться середнє арифметичне з отриманих оцінок, яке виставляється у 50-бальній шкалі як підстава допуску до екзамену.</p>
Вимоги до письмової роботи	У формі письмової самостійної роботи виконуються два контрольні зрізи знань теоретичного матеріалу, які оцінюються за 5-бальною шкалою.
Практичні заняття	Практичні заняття передбачають здійснення інструктажу з виконання завдань практичної роботи. Далі студенти приступають до виконання

	завдань, які передбачають створення баз даних, опрацювання їх у розрахунковій формі, побудові на основі опрацювання графіків і діаграм, створення картографічних моделей.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він написав на позитивні оцінки обидва письмові тематичні зрізи, виконав і здав усі передбачені програмою практичні роботи, а також набрав сумарно за поточний контроль 25 балів і вище. Якщо не виконані ці усі вище перелічені умови, то студент не допускається до складання іспиту.
Підсумковий контроль, форма	Екзамен в кінці семестру, комбінований
Програмові вимоги для складання екзамену з дисципліни	https://d-learn.pnu.edu.ua/

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме на контрольних зрізах, за виконані лабораторні роботи. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань та виконання лабораторних робіт.

Не допускаються списування та несвоєчасне виконання поставлених завдань для самостійного опрацювання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання
Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та

оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности: Уч. пособие. - М.: Нолидж. - 1996. – 312 с.
2. Ильина Е.Н. Туроперейтинг: организация деятельности: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 256 с.
3. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: Ученик.. – 6-е изд. – Минск.: Новое знание, 2006. – 408 с.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.
5. Организация туризма: учеб. пособие / А.П. Дурович, Г.А. Бондаренко, Т.М. Сергеева и др.; под общ. ред. А.П. Дуровича – 3-е изд.– Минск: Новое знание, 2006. - 640с.
6. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник . – К.: Атіка, 2006. – 264 с.

Додаткова:

7. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. История туризма: Уч. пособие. -Харьков: ХНАГХ, 2005. – 312 с.
8. Биржаков М.Б. Введение в туризм: Учебник. – СПб.: Изд. дом Герда, 2004. – 448 с.
9. Бутко И.И. и др. Туристический бизнес: основы организации / И.И. Бутко Е.А. Ситников, Д.С. Ушаков – Ростов н/Д: Феникс, 2007. = 384 с.
10. Быстров С. А., Воронцова М.Г. Туризм: макроэкономика и микроэкономика. – СПб.: Изд. дом Герда, 2007. – 464 с.
11. Воскресенский В.Ю. Международный туризм: Уч. пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 255 с.
12. Годы и тропы: К 50–летию Харьковского спортивного туризма / Под ред. В.В. Абрамова. – Харьков: Кн. рекламное агенство «РА», 2000. – 332 с.
13. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник . – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
14. Смелянов Б.В. Экскурсоведение: Учебник. – 6-е изд. стереот. – М.: Советский спорт, 2006. -216 с.
15. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма: Справочник. - М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.

16. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
17. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. 2-е изд. перераб. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 336 с.
18. Коршунов Н.В. Организация обслуживания в ресторанах. Учебник. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Высшая школа, 1980. – 238 с.
19. Косолапов А.Б. Практикум по организации и менеджменту туризма и гостиничного хозяйства: учебное пособие / А.Б. Косолапов, Т.И. Елисеева. – 2-е изд., стер.- КНОРУС, 2007. 208 с.
20. Маринин М.М. Туристические формальности и безопасность в туризме. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 144 с.
21. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Планування діяльності туристичних підприємств: Навч. посібник. - К.: Знання, 2005. – 241 с.
22. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с
23. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 368 с.

Викладач:

_____

А.І. Червінський